

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 754/2533

บริษัท เมโทรแมชชีนเนอรี จำกัด โจทก์ นาย บุญส่ง สุนทร โลหิต กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 9

ย่อ / หลักกฎหมาย

การพิจารณาคดีล้มละลายต้องได้ความจริงตามมาตรา 9 ศาลจึงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ดังนั้น แม้คู่ความมิได้โต้เถียงเรื่องที่โจทก์ฟ้องกำหนดจำนวนแน่นอนได้หรือไม่ก็ตาม ศาลย่อมยกเรื่องดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยเองได้ มูลหนี้ที่โจทก์ฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลายเป็นมูลหนี้ส่งมอบเครื่องยนต์เรือคีนเพราะผิดสัญญาเช่าซื้อและสัญญาเล็กกัน โจทก์ยังคงมีกรรมสิทธิ์ในเครื่องยนต์เรือและมีสิทธิติดตามเอาคืน หากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคา เมื่อปรากฏว่าจำเลยยังครอบครองและใช้ประโยชน์เครื่องยนต์เรือดังกล่าวอยู่ และอยู่ในสภาพที่สามารถบังคับให้จำเลยคืนเครื่องยนต์เรือได้ แม้โจทก์จะนำสืบว่าได้ติดตามเพื่อยึดเครื่องยนต์เรือคีน แต่จำเลยมีเรือหลายลำไม่ทราบว่าอยู่ในเรือลำใด จึงไม่สามารถยึดคืนได้ ก็หาใช่ว่าการคืนเครื่องยนต์เรือไม่สามารถกระทำได้นั้นต้องบังคับให้ใช้ราคาแทนอย่างเดียวไม่โจทก์ย่อมฟ้องร้องโดยอาศัยอำนาจศาลบังคับให้จำเลยคืนเครื่องยนต์เรือได้ และหากบังคับได้เช่นนี้หนี้ค่าเครื่องยนต์เรือก็ไม่ใช่น้ำหนัที่จะบังคับเอาแก่จำเลยได้อีก ทั้งฟ้องโจทก์ไม่มีหนี้จำนวนอื่นคงมีแต่เครื่องยนต์เรือเท่านั้น เมื่อหนี้ส่งมอบเครื่องยนต์เรือคีนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้ จึงไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบเครื่องยนต์เรือจะมีหรือไม่ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอนตาม พ.ร.บ. ล้มละลายพ.ศ. 2483 มาตรา 9(3) โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยยื่นคำให้การต่อสู้คดีศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า ตามพระราชบัญญัติล้มละลายพ.ศ. 2483 มาตรา 14 กำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 9 ดังนั้น จึงเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยก่อนว่าหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนหรือไม่ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 9(3) ในประเด็นนี้ แม้คู่ความจะมีโต้แย้งขึ้นโต้เถียงเป็นประเด็นขึ้นมาก็ตาม แต่กฎหมายกำหนดให้ศาลพิจารณาเอาความจริง ศาลฎีกาย่อมยกขึ้นวินิจฉัยเองได้และเห็นว่าโจทก์ฟ้องว่าจำเลยเช่าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์แล้วผิดนัดไม่ผ่อนชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาถึง 4 งวด สัญญาจึงเลิกกัน หลังจากนั้นโจทก์ได้ติดตามทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนจากจำเลยแต่จำเลยไม่นำพาต่อการส่งมอบคืน กลับครอบครองและใช้ประโยชน์ตลอดมา ดังนั้น จำเลยในฐานะผู้เช่าซื้อจึงมีหน้าที่ต้องคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อในสภาพสมบูรณ์ หรือมิฉะนั้นต้องชดใช้ราคาทรัพย์สินที่เช่าซื้อเป็นเงิน 3,318,750 บาท แก่โจทก์ จากคำฟ้องดังกล่าว มูลหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลาย จึงเป็นมูลหนี้ส่งมอบทรัพย์สินคืน กล่าวคือ จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่าซื้อเครื่องยนต์เรือไปจากโจทก์ผิดสัญญาเช่าซื้อและสัญญาเลิกกัน โจทก์ยังคงมีกรรมสิทธิ์ในเครื่องยนต์เรือที่จำเลยเช่าซื้อไปมีสิทธิติดตามเอาคืนจากจำเลยและ

จำเลยมีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องยนต์เรือดังกล่าว หากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคาเมื่อความปรากฏจากคำฟ้องนั่นเองว่า จำเลยยังครอบครองและใช้ประโยชน์เครื่องยนต์เรืออยู่ แสดงว่าเครื่องยนต์เรือยังคงมีอยู่และอยู่ในสภาพที่สามารถบังคับให้จำเลยคืนเครื่องยนต์เรือได้ แม้โจทก์จะนำสืบว่า ได้ติดตามเพื่อยึดเครื่องยนต์เรือคืน แต่จำเลยมีเรือหลายลำไม่ทราบว่าจะเครื่องยนต์เรือที่เข้าซื้ออยู่ในเรือลำใด จึงไม่สามารถยึดคืนได้ ก็หาใช่ว่าการคืนเครื่องยนต์เรือไม่สามารถกระทำได้จนต้องบังคับให้ใช้ราคาแทนอย่างเดียวไม่ โจทก์ยอมฟ้องร้องโดยอาศัยอำนาจศาลบังคับให้จำเลยคืนเครื่องยนต์เรือดังกล่าวแล้วได้ และหากบังคับกันได้เช่นนี้ หนี้ค่าเครื่องยนต์เรือจำนวน 3,318,750 บาท ก็ไม่ใช่หนี้ที่จะบังคับเอาแก่จำเลยได้อีก ทั้งโจทก์ก็ได้บรรยายฟ้องให้เห็นว่าหนี้จำนวนอื่นที่จะเรียกร้องกันได้นอกเหนือจากค่าเครื่องยนต์เรือคงมีแต่หนี้คืนเครื่องยนต์เรือหากคืนไม่ได้จึงให้ใช้ราคาเท่านั้น ฉะนั้นเมื่อหนี้ส่งมอบเครื่องยนต์เรือคืนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้จึงไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบเครื่องยนต์เรือจะมีหรือไม่หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์.

องค์คณะ

ประจักษ์ พุทธิสมบัติ · เดชา สุวรรณโณ · อัมพร เดชศิริ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/754/2533>